

Zygmunt Kowalczyk

1931–2025

Profesor Zygmunt Kowalczyk, związany z naszą Uczelnią przez 56 lat jako nauczyciel, mentor, wychowawca, przełożony i przyjaciel, współtworzył ponad połowę historii obecnego Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. Będąc dziekanem Wydziału Planowania i Zarządzania (1978–1984), dyrektorem Instytutu Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych (1984–1991), a następnie kierownikiem Katedry Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych (1991–2002), miał istotny wkład w rozwój naukoy i zawodowy kilku pokoleń polskich ekonomistów.

Z Uczelnią związał się w 1950 roku, gdy podjął studia z zakresu ekonomiki handlu. Za ledwie trzy lata wcześniej przyjechał do Polski z Francji, gdzie urodził się 5 października 1931 roku w rodzinie polskich emigrantów. W latach 1943–1947 uczęszczał do francuskiej szkoły średniej – Collège de Graves w Villefranche-de-Rouergue. Francję opuścił sam jako nastolatek, w zasadzie nie znając kraju swoich korzeni. W Polsce opiekę nad nim roztoczyło wujostwo, ale to dzięki własnej determinacji w krótkim czasie nauczył się języka polskiego i uzyskał świadectwo dojrzałości Szkoły Ogólnokształcącej Stopnia Licealnego nr 4 w Wolsztynie, co dało mu przepustkę na studia. Już na pierwszym stopniu studiów Wyższej Szkoły Ekonomicznej należał do Koła Naukowego przy Katedrze Ekonomiki Handlu, a w 1953 roku został zastępcą asystenta w Katedrze Ekonomii Politycznej. Magisterium otrzymał w 1955 roku, a niespełna sześć lat później został doktorem nauk ekonomicznych po obronie rozprawy *Systemy rachunkowości społecznej a koncepcja budżetu ekonomicznego we Francji*, przygotowanej pod opieką prof. Janusza Wierzbickiego.

Jeszcze na etapie prac nad rozprawą doktorską wyjechał na stypendium do Włoch, gdzie w latach 1957–1959 odbył specjalistyczne studia w Instytucie Studiów Europejskich w Turynie. Znajomość języków obcych, gruntowne wykształcenie i światowe obycie dało młodemu Zygmuntowi możliwość zgłębiania ekonomii innej niż ta, jakiej nauczano w Polsce Ludowej. W dalszej pracy naukowej kontynuował rozważania z zakresu ekonomii kapitalizmu, zwieńczone w 1969 roku nadaniem stopnia doktora habilitowanego przez Radę Wydziału Ogólno-Ekonomicznego WSE i zatwierdzeniem go przez ministra oświaty i szkolnictwa wyższego, czego wymagały ówczesne pro-

cedury awansowe. Przez cały czas intensywnie publikował, nauczał studentów (również w języku francuskim) i promował magistrów. Nie stronił od prac organizacyjnych w licznych komisjach – rekrutacyjnych i senackich, w tym w komisji ds. współpracy z zagranicą oraz bibliotecznej, odpowiedzialnej za import książek. W macierzystej Katedrze Ekonomii Politycznej był odpowiedzialny za organizację procesu dydaktycznego. Łatwo zauważyć, że podejmowane aktywności zmierzały do uchylecia okna na świat nie tylko jemu, ale także jego wychowankom.

Po uzyskaniu samodzielności naukowej rozpoczął innowacyjne w ówczesnej Polsce badania nad koniunkturą gospodarczą. O rosnącej rozpoznawalności i autorytecie Profesora Zygmunta Kowalczyka świadczyły otrzymywane na przełomie lat 70. i 80. częste zaproszenia do prowadzenia gościnnych wykładów na uniwersytetach francuskich i włoskich (w Rennes, Dijon i Rzymie) oraz rola eksperta ONZ w zakresie analizy makroekonomicznej i rachunkowości społecznej, co wiązało się z wyjazdami na misje do Afryki – do departamentu Reunion i Republiki Mauritiusa. Równocześnie systematycznie powiększało się grono wypromowanych przez niego magistrów i doktorów w rodzimej Uczelni.

Tytuł profesora nadzwyczajnego Zygmunt Kowalczyk uzyskał w 1976 roku, a zwyczajnego w 1992 roku. W tym samym czasie awansował na wysokie stanowiska kierownicze na Uczelni, przyczyniając się do dynamicznego rozwoju Alma Mater. Za wykonywaną pracę był wielokrotnie nagradzany i odznaczany, między innymi indywidualnymi nagrodami ministra nauki, szkolnictwa wyższego i techniki, Złotym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Największe źródło satysfakcji Profesora stanowiły jednak osiągnięcia i dobrostan jego wychowanków i współpracowników. Wypromował 14 doktorów, spośród których 6 zostało do tej pory profesorami tytularnymi, a kolejni pracują nad powiększeniem dorobku. Profesor Zygmunt Kowalczyk był nie tylko formalnym opiekunem naukowym czy przełożonym – był opiekunem życiowym i zarazem wzorem do naśladowania.

Wobec studentów, doktorantów i współpracowników był zawsze bardzo wymagający, a zarazem wspierający, gdyż nieustannie wierzył, że stać nas na więcej. Najwięcej wymagał zawsze od siebie – swoją codzienną organiczną pracą i jasno określoną postawą wobec nauki, gospodarki i polityki wskazywał nam właściwy kierunek dociekań naukowych oraz sposób pojmowania świata. Już jako emerytowany pracownik konsekwentnie śledził przebieg naszych karier i czuwał, byśmy nie zbaczali z wytyczonego kursu.

W notce wspomnieniowej nietrudno o patos, którego Pan Profesor szczerze nie lubił – mimo wielu niekwestionowanych osiągnięć pozostał człowiekiem skromnym i powściągliwym. Niech mi jednak – jako ostatniej osobie, którą Profesor Zygmunt Ko-

walczyk przyjął do pracy w Katedrze Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych i którą do końca życzliwie wspierał – będzie wolno wyrazić to, co całym sercem czuję: wraz z Panem Profesorem w 2025 roku odeszła pewna epoka i pewien etos akademickości.

Profesor Zygmunt Kowalczyk zmarł 24 czerwca 2025 roku w wieku 93 lat. Został pochowany na Cmentarzu Junikowo w Poznaniu.

Ewa Mińska-Struzik